

ELŐFIZETÉS

MEYEREN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-heteses polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnk 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlő
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, január 6.

Mindenütt győzelmesen harcolnak csapataink.

Budapest, január 5. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában és a bukovinai határon csapataink tegnap is mindenütt győzelmesen harcoltak. A besszarábiai arcvonalon az ellenség korai délutáni órákban újból igen erős ágyuzást kezdett. A gyalogsági támadás ezúttal is a Toporontznál és a határ mentén, Rarancétól keletre levő állásaink ellen irányult. Az ellenség helyenkint nyolc sorban támadt védelmi vonalunk ellen. Hadoszlopai akadályaink előtt, többnyire azonban még előbb, nagy veszteségek mellett összeomlottak. Horvát és délmagyarországi ezredek versenyeznek a szívós kitartásban a leg súlyosabb körülmények között. Oroszoknak az uscieckoi hiderődtmények ellen és Jaslovice táján intézett támadásait ugyanaz a sors érte, mint a toporontzi támadásokat. Tovább északra nevezetesebb esemény nem volt.

Olasz hadszíntér:

Látási viszonyok kedvezőbbre fordultával az egész tengeremelléki arcvonalon megélénkült a tüzérségi tevékenység, amely a Krn területén és nevezetesen Oslavianal igen hevesse vált. Olaszoknak a csapataink által Doljéttől északra elfoglalt árok ellen intézett támadását, valamint San Michaelstól északra levő állásunk ellen intézett kézigránát támadását visszautasítottuk. Repülőink az alai és strignei katonai épületekre bombákat vetettek.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs változás. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Tüzérségi és aknaharcok a nyugati fronton.

Berlin, január 5. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonal több helyén tüzérségi és aknaharcok.

Keleti és Balkán hadszíntér.

A helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A magyar állam kiépítése.

Arad, január 5.

Gróf Tisza István miniszterelnök már tavalyi ujévi beszédében erőteljes kifejezést adott a háboru egyik legfontosabb és legüdvösebb tanulságának, annak az azóta nemcsak a magyar nemzet tudatában, hanem az ország határain túl is axiomává alakult igazságnak, hogy a most dúló háboru megdönthetetlenül bebizonyította a dualizmus életerejét és azt, hogy Magyarország és Ausztria csakis a pragmatika szankció és az 1867-iki kiegyezés által megadott keretekben élhetnek, erősödhetnek és állhatnak meg. Ebben a keretben a magyar államiság továbbfejlesztését és a paritás elve alapján való teljes érvényesítését: ez a gondolat jutott kifejezésre a magyar kormányzat egyik legfőbb feladatának Tiszának már tavalyi ujévi beszédében, midőn ezeket mondta:

„A magyar nemzetnek közjogi önállósága, ezer éves multja, függetlenségi vágya 1867-ben találta meg azt a keretet, amelylyel a monarchiába beleilleszkehetett, amely a jogosult dinasztikus szempontokkal, a jogosult nagyhatalmi szempontokkal összhangban volt. Ez a szervezet fennállott eddig is, de igaz erőpróbáját most mutatta meg. Most megmutattuk, mit ér a monarchiának ez a szervezete és mit ér a függetlenségét visszanyert magyar nemzet ebben a monarchiában.”

Azóta nagyot haladtunk előre. Ma, tekintve a helyzetet ugy az arcvonalakon, mint azok mögött, megvan minden mód és lehetőség arra, hogy amit a miniszterelnök tavaly oly pregnánsan kifejezett, a magyar nemzeti állam kiépítése a kiegyezéssel megadott fundamentumon folytassuk. Ez az irányzat nyilatkozott meg a miniszterelnök mostani ujévi beszédében, amelyben előző ujévi nyilatkozatának logikai folyományaképen ezeket mondotta:

„Nekünk egy sulyban, hatalmában, a közbecsülésben, politikai tekintélyben megnagyobbodott magyar nemzetet kell a sulyban, tekintélyben és hatalomban megnagyobbodott monarchiában a maga szerepének betöltésére képesíteni. Ehhez mindenképp a nemzet politikai céljainak, a nemzet létérdekeinek teljes felismerése szükséges. Egész erőnket a nemzet élő érdekeinek szolgálatába kell állítani. Idealisztikus célok szolgálatában realpolitikát kell folytatnunk. Ha okait keresem annak a nagy erkölcsi erőnek és energiának, amelyet a magyar állam ki-

tudott fejteni, én ezt két körülménynek tulajdonítom. Az egyik az, hogy ez az állam nemzeti állam, hogy ezt a magyar nemzet alkotta meg, hogy a maga egyéniségének bélyegét nyomta reá, de egyúttal annak, hogy összes polgárait egyesíteni tudta az egységes politikai nemzet gondolatában. Ki kell építeni még erőteljesebben, még teljesebben a magyar nemzeti államnak egész szervezetét, fel kell azt ruháznunk fegyverzettel és ott, ahol szükséges, hogy teljes sikerrel bányásson el minden ellenséges áramlattal. Láthatta és érezhette mindenki azt is, hogy mit jelent a belsőleg egységes, a szó lelki értelmében koncentrált magyar államnak egész energiája, egész ereje a monarchia számára.”

Ebbe a gondolatmenetbe pedig harmonikusan belekapcsolódik mindaz, amit Tisza ugyanebben az ujévi beszédében arról mondott, hogy a hazai nem magyar ajkuakat a szeretet és megértés eszközével kell megbarátkoztatni a magyar nemzeti állam, az egységes politikai magyar nemzet gondolatával és hogy ugyanezekkel az eszközökkel kell ápolnunk és mélyíteniünk viszonyunkat a Szent István koronájához tartozó horvátokkal, valamint a közös uralkodó és a kiegyezés által hozzánk fűzött Ausztriával. A legfőbbban tükröződnek vissza a miniszterelnök ezen irányu utmutató fejtegetéseiből Deák Ferenc hagyományai: annak a jogegyenlőségnek érvényesítése, amely a magyar állam minden egyes polgárát megilleti, valamint azon paritás érvényre juttatása, amely a kiegyezés keretében Magyarországnak törvényes és ma már senki által sem vitatott joga. Amidőn Tisza a nem magyarajkuaknak és a horvátoknak a szeretet és jogegyenlőség elvei alapján való hozzánk fűzését hirdeti, ezzel éppenséggel nem ígér nekik a magyarság és a magyar nemzeti állam rovására kedvezményeket, épp úgy, amint a paritás teljes érvényesítésének hirdetése által Ausztriával szemben nem követel Magyarországra részére semmit, ami a kiegyezési törvénynek meg ne felelne.

Igy hát Tisza mostani ujévi beszéde kiegészítve tavalyi ujévi beszédével, klasszikusan állapítja meg a háborunak reánk vonatkozó tanításait és utmutató gyanánt szolgál a háboru után reánk váró nagy feladatok megoldásában.

Németország mindenütt győzött.

(A balkáni diplomata-kudarcok. — Elkeseredés Oroszországban.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, január 5.

A tekintélyes „Nowy Ekonomist” című orosz gazdasági hetilap utolsó számába Migulin tenár, a lap kiadója „Elég volt a frázisokból, ijjenek a tettek” címen szennzáció, az orosz viszonyokat tekintve egyenesen szokatlan hangú cikket írt.

A balkáni események — írja Migulin — sajnós valóra váltották a legpesszimistikusabb jóvendöléseket. A négyesszövetség csapatai nem voltak képesek Szerbiát a pusztulástól megóvni. Görögország nem teljesítette kötelezettségét. Románia mindennemű beavatkozást megtagad. A bátor szerb hadsereg úgy, mint annak idején a belga hadsereg, elhagyta saját országát és Albániába és Montenegróba vonult vissza.

Berlin és Konstantinápoly között közvetlen összeköttetés létesült. A németek és törökök újabb kampányt készítenek elő Egyiptom ellen.

A négyesszövetség dardanellai akciója csődöt mondott. A négyesszövetség tekintélye keleten tűnőfélben van. Perzsia, Afganisztán, Egyiptom, Tripolisz és India forrong. Az történi, a minék a négyesszövetség keleti munkája után kellett történnie. Ez a frázis politikája volt, diplomáciai játék tartalom nélkül.

Az indokolatlan halogatás egyik csapatát a másikat után mérte rá. Törökország csatlakozott a központi hatalmakhoz. Ekkor következett a dardanellai akció. Ahelyett, hogy szövetségeseink nagyobb csapatokkal léptek volna fel a Dardanelláknál, akkor, a mikor az orosz erők teljesen lefoglalták a galíciai események, immel-ámmal szállítottak csapatokat a gallipoli-i félszigetre, lebecsülték a török erőket, így természetes, hogy erőtlenség akciójuk csődbe jutott. Eközben addig tárgyalta Bulgáriával és Görögországgal, míg előbbi a központi hatalmak mellé állott.

Ezután következett a szalonikii partaszállítás, ez is csak hosszas és kétséges megfontolás után és oly kis csapatokkal, hogy a siker már előre ki volt zárva.

Miért oszálkozunk Görögország magatartásán? Igaz, hogy az ország nem csatlakozott becsületesen, amikor Szerbiával szemben nem teljesítette szövetségestársi kötelezettségét, de Görögország álláspontja természetes és megmagyarázható. A görögök nyilván bevallják, hogy félnek. Küldjétek egy félmillió hadsereget — mondják a görögök — akkor csatlakozunk hozzájuk, mert különben játszva tesznek minket tönkre a németek. Es ez helyes álláspont.

A négyesszövetség diplomatáinak az a kifozása, hogy a balkáni országok népei valamennyien entente-pártiak, csak a királyok németbarátok, mert így, vagy úgy német származásuk, nem egyéb bárgyu dajkamáséni.

Ott van a belgák királya, a ki szász-köburg-gothai herceg, anyja német hercegnő volt, felesége német hercegnő és ő még is az entente oldalán harcol. Es a legjobb bizonyítéka annak, hogy diplomáciaink milyen ügygyű mesékkel akarja bakklovéseit palástolni.

Azt is mondják, hogy Ferdinánd román király a Hohenzolleroktól származik, de elfelejtik, hogy felesége angol-szász dinasztia leszármazottja.

Meguntuk a frázisokat. Félre a csalásokkal. Az orosz népnek joga van megtudni, hogy miért marad Románia semleges. Ennek két oka van: Németországnak az egész vonalon való teljes győzelme és a négyesszövetségnek a balkán-félszigeten szenvedett teljes veresége.

Újak és régiek.

(Egy premier izgalmai. — Az első debü a közgyűlés termében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Nagyon esalódnak a városnak újdonsült, lámpalázás atyái, akik ma debütáltak a közgyűlési teremben, ha azt hiszik, hogy mindig ilyen kedves, szép és ragyogó valami az a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, mint amilyen ma volt. Majd rájönnek maguktól is, hogy nem fenékig teffel, hogy koserü ize is van, de azt mondotta Hinderburg, hogy a háboruban senki sem lehet próféta és ezért nem akarjuk a jövőt takaró fátyolt fellebbenteni. Hadd éljenek, mint a szerelmes vőlegények, boldog illuziókban, elég korán fogják megismerni a valót.

Ma azonban boldogságtól sugárzó arccal jöttek és úgy érezték, hogy láttak és győztek. Boldogan fogadták a kártársak meleg kézszorítását, a jókívánságokat. Előzékenyek is voltak a jó öreg, a régiek az újonokkal, a frissekkel, az el nem szürkültekkel szemben és mindegyik érkező körül valószínű udvar keletkezett. Az igaz, hogy az új városatyák mind olyanok, hogy csak hasznára válhatnak a közgyűlési szintjének és a különösen meleg fogadtatás ennek a körülménynek szólt. A mai rendkívüli közgyűlés, amely mindössze néhány percig tartott, érdemleges munkája révén nem is teríhat számot a történelmi halhatatlanságra és csak a külsőségei, a színei azok, amelyek érdekesek, amelyek hangulatosak.

Teljesen a véletlenség és nem a szándékoság dolga volt, hogy Varjassy Lajos polgármester mindjárt az első alkalommal a legspeciálisabb magyar csemogéval szolgált az új városatyáknak. Szándékosan sem lehetett volna jobban megrendezni a dolgot és nöpesebb nem lett volna a közgyűlési terem, ha fehér szemlyét osztogattak volna, mint ma, amikor a magyar szenvedély, a válaszfás, a szavazás állott a tárgysorozaton. Egyszerre öt emberre lehet voksolni, öt közigazgatási bizottsági tagot kell választani! Ilyen szerencsével kezdtek meg a romlatlanok, a frissék városatyái pályafutásukat. Legyenek halásak a sorsnak. Zsufolt terem, sűrűn elfoglalt padok, semmi vita, majdnem semmi tanácsai előterjesztés, oly ünnepi alkalom, amely csak a sors választottjainak jut.

A debühöz tehát a külső rekvizitumok igen kedvezően voltak megadva. Jobb kedvű soha nem volt még a közgyűlés, amelynek tagjai az ülés megnyitása előtt tréfáltak, neveltek és hangosan diskuráltak. Mikor Rajku Sebő, az újak közül a legkorábban érkezett, belépett a terembe, száz kéz nyult feléje, hogy üdvözölje és kalauzolja. A kiváló bankdirektor boldogan, mosolyogva szorít mindenkivel kezét és nyomban le is ül Hebs Béla kártársa mögé.

— Ez a bankár negyed — mondják az öregek.

Es alig telik el pár pillanat, belép Nattland Bernát, akit ugyancsak meleg szimpátia fogad és helyet foglal az utolsó előtti pad jobb szélén, pont Ring Géza helye mellett.

— Szívesen látjuk a bankdirektorokat, csak hozzanak sok pénzt a város házára, mert el kell — avatja be a legnagyobb titokba az új városatyát Mülek Lajos dr., aki hivatásánál fogva is kötelességének tartja, hogy a bank hatalmasságoknál a honöröket csinálja.

Valósággal zúgó éljen fogadja a közgyűlési terem éveken át volt legérdekesebb egyéniségét Steiner Jakabot, aki korát meghazudtoló fürge-séggel tart régi helye felé. Avarffy Ferenc dr. és Kilényi János közt telepszik le, szemben a tanácsal, jól közel a polgármesterhez, hogy minden szót halljon. Csakhamar otthonos, üdvözlő régi fegyvertársait és élénk vita keletkezik a régiek közt, vajon nem-e Avarffy dr. mai helyén ült-e egykor Steiner Jakab? A vitát Kilényi dönti el, aki esküt hajlandó tenni arra, hogy éveken át ő mellette állott fel gyakori szóásra a tanács kalapácsa és Avarffy dr. is erősít, hogy ő Péterfi Antal örökébe lépett, illetve ült.

Amint van bank direktori negyed, úgy van technikusoknak is fertálya a közgyűlési teremben. Ott, ahol az utolsó padokban boldog emlékü Nesnera Aladár korán elmúlt ajka szokott okos beszédre nyitni, csoportosulnak a műszaki kapacitások. Itt választott magának helyet Just Ferenc és Koromzay Frigyes, Haan Alajos és a természet tudományok testvérisége révén itt helyezkedett el Zimmermann Károly dr. is. Mellette régi helyét foglalta el Faragó Gyula, míg Löbl Gyula a kereskedők közzé vágyódott, Adler Andor szomszédságába. Mairovitz Emil pedig érzelmi alapon Szabó Albert mellett foglalt helyet és így együtt szidhatják a várost, amelynek szállítói és amelynek szállítani, tapasztalatuk szerint, nem a legkedvesebb foglalkozások közzé tartozik. Így mondják a szállítók, akik számláik kifizetéséig a cipő ipar fellendítése címén legtöbbször a helybelli érdemes cipész testület disztagjai sorába kerülnek.

Ünnepélyes csend vártja fel a saibongást, a hangos diszturzust. Varjassy Lajos polgármester megrázza a csengőt, megnyitja a közgyűlést, a mely nem tart tovább egy negyed óránál, majd pedig bezárja és átalakul a törvényhatóság közgyűlése értekezletté, ahol elfogadják a polgármester előterjesztését a főispáni beiktató programjáról.

Néhány perc múltán ez is véget ér és fél öt órára az első debü izgalmain átasett új városatyák a régiekkel együtt tódulnak ki a teremből.

A lépcsőfeljárati ajtajában találkoznak az örökké mosolygó Embey Iván pénzügyigazgatóval aki szerencsésen lekéselt a premierről.

— Az asztalomon ma reggel találtam egy meghívót öt órára — szöi meztogatódva — és mikor délután felmegyek a hivatalomba, talállok egyet, amely négy órára szól. Gondoltam, hogy talán hallucinálok és ezért fejöttem fél ötkor érime szerencsésen egyik terminust se találtam el. Soha sem bitem volna, hogy a városi adminisztráció is ilyen raffinériával dolgozik, — szöit és ment a polgármesterhez, hogy eskuzálja elmaradását a nagy bemutatóról.

Az „Aradi Közlöny“-t összes harctereinken olvassák. Levelez-zünk az „Aradi Közlöny“ apróhirdetése útján hozzátartozóinkat. Biztosabb, mint a küldött tábori lap, mert könnyen elküldhető, míg a több példányban odaérkező „Aradi Közlöny“ a harctereken közkezen forog és így az üzenet tetteletlenül rendeltetési helyére jut. Ezennel megnyitjuk az „Aradi Közlöny“ tabori postáját. A legkisebb üzenet díja — 15 szög — 60 tétel.

„Kötél Anglia nyakán a védkötelezettség“

— Békekötésre akarják felhasználni a Cytli urai az új törvényt. — Kormányválság Londonban. — Egyenetlenség a francia kabinettel. —

Távirati hírek.

London, január 5.

Rotterdam. Londonban erősen tartja magát az a hír, hogy Asquit az utolsó pillanatban a védkötelezettségi javaslatot vissza fogja vonni, avagy azt lényegesen meggyengíti. A kabinetben nagy ellentétek merültek fel. Asquit elhatározta, hogy bevárja, míg a király fogadja. Legjobban szeretné ugyanis a királynak lemondását felajánlani.

London. A Times vezércikkben tejtegett, hogy a kabinetben jelentkező védkötelezettség elleni hangulat veszélyes. Szövetségeikkel szemben az angolok kötelezettségeket vállaltak bizonyos számú divíziók felállítására. Ezeket állandó pótlásokra, újabb divíziók felállítására van szükség. Karos, hogy a kabinetben ep a háború legkritikusabb fázisakor keletkeznek ez irányban ellentétek.

London. A Times írja: A mai minisztertanács válságos. Hogyha Asquith felszólal s nyilatkozni fog az angol divíziók számáról, nyilvánvaló lesz, hogy számukat csökkentik, ami egy-

részt hadügyminiszterium, másrészt a kormány elővigyázatlanságának következménye. Az emberanyaghiány ismeretes. A kormány az akadályokat nem győzhette le. A divíziók számának csökkentésével a kabinet csődbekerült.

Rotterdam. Londoni Cytli körökben aggodnak az angol külkereskedelem megospannásáért, az angol pénzerő megrökkedéséért. A védkötelezettséggel köteleket kötnének Anglia nyakába. Megfojtani nem hagyják magukat. Hogyha ebbe beleegyezének garanciákat követelnek, hogy a szövetségeikkel egyetemben az első kedvező alkalmat megragadják a békekötésre. A védkötelezettség bevezetése utolsó rövid intézkedésként szerepelhet a háború befejezése előtt és nem pedig, mint a franciák gondolják, az angol hódítási vágyak felébredése, holott mi Európában semmit sem nyerhetünk. Az egész angol kereskedővilág a leghevesebben foglal állást a védkötelezettség ellen.

„Junius 17.

a békekötés napja.“

(A szegedi jó horoszkopja 1916-ra.)

Az Aradi Közlöny tudósításaival.

Arad, január 5.

Szeged ugylátezik klasszikus földje a jó sokunk. A szintizta alföldi főváros népe a táltosok tehetségét örökölte őseitől, akik Arpáddal Szeged közelében Pusztaszerezen tartották országgyűléseiket. Ezek az országos spekulácumokon a táltosok a brónikák feljegyzése szerint az ország nagyjainak tanácskozásai előtt. Hadúrnak áldozatot mutattak be és a jövődotket jóslták meg. Lehet, hogy valamelyik ilyen papi ivadéknak megtetézett Szeged és ott maradt és új hazájában megalapította a jó sok törzsét.

Mert különben honnan venné a szegedi „Jorio“ azt a megdöbbenő meynyiségét a látásnak, amely az 1916-ik esztendő máhében csak a következőket fedezte fel:

„1916. a „vég“ esztendője szombat-tal kezdődött. Szombat az ótestamentomi hét utolsó napja, tehát a vég, a teremtés munkájának befejezése, a pihenő nap. Ez máris jellemzi az 1916-ik esztendő évet, de még inkább jellemzi az, hogy ebben az évben 53 szombat van. A „vég“ fogalma tehát dominál. Betetősi a „vég“ fogalmát az év utolsó napja, amely vasárnapra esik. Ez a nap az újtestamentomi hét végén napja, amely ünnepnap. A melyik évnek a pihenő nap a jellegzetessége és ünnepnap a vége, az csak békés év lehet. A világ-háború ebben az évben tehát feltétlenül befejeződik.

Nézünk meg, hogy mit mond ehhez a csillagászat.

Az ugynevezett uralkodó bolygó a „Saturnus“. Az alchimisták az ólmot nevezték Saturnusnak, amely így a yt, fontot, valójá-

ban fontosságot jelentett. Mi lehet ennek az évnek az az eseménye, amely örök időkre „fontosság“ jelzőjét kapja?

Senki más: mint a világbéke.

A Saturnus azonban még egyebet is mond. A Saturnusnak tíz holdja van = tíz hadsereg áll harcban egymással. Az év folyamán, mint jellegzetes bolygó azonban csak nyolc szerepel = az év folyamán csak nyolc hadsereg marad meg, amely számít. Könnyű belátni, hogy a harcban álló hadseregek közül kettő: a belga és a szerb nem fog szerepelni a végén.

Est mondja a Saturnus.

A saturnusi igazság azonban csak úgy lenne igazi örömteli igazság, ha már az év első harmadában bebizonyítaná azt. A saturnusi súly legnyolcabb része az első harmad. Itt négy hónap alatt tízenyolc szombat van a mert tizenhat szombat normális négy hónap tizenhat hetének felel meg: a saturnusi év súlypontja április 15-ére esik s ez a nap szombat. Másnap virágvasárnap, a föltámadás első ünnepe: A világbéke föltámadásának csillagászatilag tehát:

1916. április 15-ike.

Még valamit el kell itt mondani. Az elmúlt év uralkodó bolygója a Hold volt. Erről tudjuk, hogy semleges bolygó, olyan jellegzetessége, mint a Merkurnak, vagy a Marsnak, nincs. En fogos optimizmusai azt állítottam tavaly ilyenkor, hogy az 1914. évi Mars bolygó uralkodó ereje a föld évével megszűnik a a Merkur, az ipari és kereskedelmi világ mégis erősebb lesz a hadijellegeknél. Ezért mertem azt állítani a tavalyi horoszkópban, hogy a Merkur fogja a Hold semlegességét elnyelni. Nem így történt. A Mars végig uralkodja az egész évet. Ez az év 687 naptól áll, ennek pedig az utolsó napja: 1916. június 17. Ha megnézzük a napárnyakat, látjuk, hogy ez a nap

szombatra esik. Erős okunk és minden reményünk meg van ahhoz, hogy ez alapon a békekötés napját 1916. június 17-re számítsuk.

Lássuk most az új esztendőt egyebekben. A mezőgazdaság 1916-ban a korán beálló tavasz miatt semmit sem fog szenvedni. A drágaság ebben az évben azonban, ha lehet, még nagyobb lesz, mint az elmúlt évben.

A tavasz viharos lesz. Február 27-én menydörzés és villámás lesz Közép-Európában nyári viharral. Április elején szokatlan erős havazás lesz, a gyümölcsben jelentékeny károk keletkeznek.

Nagy árvizek lesznek. Erdélyben szokatlanul nagy vizek támadnak. Észak-Franciaország csaknem teljesen víz alá kerül, valamint Németország egy jelentékeny részében is nagy lesz a víz.

Olaszországban egyik legnagyobb városában a vizekkel egy időben nagy tűzvész fog pusztítani.

A vizek tombolásával egy időben fog három ország kormánya megbukni. Az egyik a francia kormány lesz.

A kormányválságok sem esznek meg, az utolsó Magyarországon fog lezajlani.

A nyárelő csodaszép időt hoz.

Ebben az időben Budapesten és Budapesthez közel fekvő nagyobb városban még soha sem látott nagyszemű ünnepség fog lezajlani.

A monarchiában meglepő, új adónevet hoznak be.

Világjelentőségű halálozás egész Európában csak egy lesz. Minket és szövetségeseinket azonban ez sem fog gyászba borítani.

Németországból egy új irodalmi világszénzés fog utnak indulni.

Rengeleg szülő fog Magyarországon teremni az idén s a szüretre minden haditogoly itthon lesz már.

Rövid ideig tartó erős járvány fog pusztítani az országban.

Zágrábban és a nagy Magyar-Alföldön földrengésszerű földmozgások észlelhetők április táján.

A legnagyobb politikai válságon Olaszország megy át s ez az ország fogja szenvedni a legnagyobb háborús kárt a hadviselő felek közül.

A hékét Madridban fogják megkötni a nem közvetítés, hanem az entente közvetlen ajánlatára fogják a békétárgyalást megindítani.

Jorio.“

A kivételes hatalom. Budapestről jelentik: A képviselőház igazságügyi és közigazgatási bizottsága ma délután ülést tartott Kármény-Hérváry Károly gróf elnökletével. Illés József ismertette az ülésen a miniszterelnöknek a kivételes hatalom igénybevételéről szóló részjelentését, Hantos Elemér pedig a közérlemezés, a drágaság elleni intézkedéseket s a moratorium rendeleteket.

A városi közigazgatási bizottság új tagjai. Arad város törvényhatósági bizottsága ma, Varjassy Lajos elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott azért, hogy a közigazgatási bizottságból a múlt év végével kiléző tagok helyét válassza utján betöltse. Titkos szavazás után a törvényhatóság Műek Lajos dr.-t, Nemes Zeigmond dr.-t, Percz Béla dr.-t, Robitsch Agoston dr.-t és Müller Károlyt újra megválasztotta a közigazgatási bizottságba.

Tiltakoznak a semlegesek a konzulok letartóztatása ellen.

(Nem válaszol az entente a görög jegyzékre. — Tengeralattjáróink fenyegetik Szalonikit.)

— Távirati tudósítás. —

Milanó—Luganó—Stockholm, jan. 5.

Tiltakozások ellenére további letartóztatások.

Rotterdam. Hiteles hírek szerint az entente elhatározta, hogy a görög tiltakozásra nem fog válaszolni.

Stockholm. Ugy hírlik, hogy az összes semleges államok tiltakozni fognak a szalonikii erőszakoskodások ellen, amelyeket mindenütt a népjogok megszegésének és a görög szuverenitás felháborító megszegésének tartanak.

Luganó. Milanói jelentések szerint francia csendőrök harminchat görög aiativalót kémkedésben való részvételért letartóztattak.

Tengeralattjáróink Szaloniki előtt.

Milanó. A *Messenger* jelenti: Szaloniki előtt ellenséges tengeralattjárók tűntek fel.

Péter, a néma király.

Luganó. A *Corriere della Sera*-nak jelentik Szalonikiből: Mikor ma reggel Péter király a szerb konzulátus ablakában megjelent, a szerb menekültek nagy tömegéből többen megismerték. Valaki fel is kiáltott a ki-

rályhoz, aki erre hangtalanul kitérte karjait, mintha valamennyit keblére akarná ölelni, majd megfordult és eltávozott az ablaktól.

Olaszok Durazzóban.

Luganó. A *Gazetta di Venezia* jelenti: Az olasz csapatoknak *Paloriából Durazzoba* való megerkezése két hétig tartott el. A csapatok december huszonegyedikén érkeztek meg, miután a *Vojussa, Semeni és Slumbi* folyókön hidakat vertek, a mocsaras völgyeken és hegyháton utakat készítettek. Az olasz csapatoknak Durazzoba való érkezésekor *Essad pasa* az összes osztrák-magyarokat, valamint husz *Cattarohói* átszökött aibánt, akik eddig az ország uraiként leptek fel, lakásaikban eltozta és hajón Itáliába küldte. Az olaszok a városon kívül satorokban tanyáznak. Naponta érkeznek Olaszországból élelmiszer szállító hajók és az élelmet a szerb menekülteknek azonnal szétosztják. Mióta a szerbek Szkutari-ben tanyáznak, naponta megjelenik egy-egy osztrák-magyar repülő a város felett és bombákat dob le. Mióta az olaszok Durazzóban vannak, a repülőik itt is megjelennek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: délután: „János vitéz”. Este „Tiszavirág”.

Péntek: „Tüzharc” operette újdonság, először. „Pardon”, bohózat.

Szombat. Eötvös Károly dr. népies énekes játéka „Bűbők uram szerencséje” újdonság, először.

* Szabolcska Mihály Aradon. Vasárnap délután értékes irodalmi eseményben lesz része az aradi közönségnek. A Vörös Kereszt Egylet és a Kölesy-Egyesület közösen rendezett hadi-jótekvényos délutánján ugyanis Szabolcska Mihály, az ünnepelt lelkész postárolva fel háborús verseket. Szabolcska Mihály neve ma már többet jelent, mint kedves, szívesen olvasott verseket. Azok a költemények, amelyek tollából kerülnek ki, a magyar ember véréből valók, a magyar gondolkodás, hit, meggyőződés és lángolás kifejezői. Igazabb és szebb eseménye régen nem volt Arad irodalmi életének, mint Szabolcska előadása. A költő Temesvárról, ahol református lelkész, a jótekvény célra való tekintettel átjön Aradra és maga olvassa fel a háboru alatt írt lezesebb verseit. A délután műsorának többi száma is vonzó, érdekes. Horváth Mihály dr. budapesti egyetemi magánlányról a rokkantokról, a csonka katonák munkaképességétéről tart előadást, amelyet nemcsak mozgólényképek gazdagítanak, hanem annak keretében az egyetemi professzor több Budapesten ápolt és a mesterséges kéz, láb használata már pompásan beleszokott katonával mutatja be az orvosi tudománynak és technikának azt a csodáját: miként lehet pótolni a háboruban elvesztett testrészt. A délután harmadik szereplője: Szalay Antal szegedi fiatal színész, aki maga is részt-

vett a háboruban és egyik karját elvesztve került haza. A hősi színész Gyóni Géza verseiből szaval. Az előadás délután 5 órakor kezdődik a kulturpalota negyterében. A 3, 2 és 1 koronás belépőjegyek már most megválthatók Seherhag H. és fiait üzletében. A tiszta jövedelmet felerészben a Vörös Kereszt, felében Arad olva javára fordítják.

* Sevilla gyöngye. (Franceska Bertini az Urániában.) A legfinomabb mozzi nagyszínházának minden megjelenése a „Zala morte” film óta kultusz ünnepnek számít, ma egy főnév szerepben lép újra a közönség elé. Ez a fekete hajú, izzó szemű szépség, kinek arcában benne van a mindent felmagasztaló művészi öntudat hatalma, ma újra tökéletes produkció. A latin faj nőnek tüzes szenvedélye, a torrefárok szeretőinek fölényes büszkesége, az utca lányának megszállító elvétel-műltége, a palota uronőnek göggye, egyaránt, külön-külön is tökéletesen testesíti meg játékaiban. Nincs játékaiban egy pillanata sem, amikor iránta közönyösek tudnánk maradni, mert annyi báj, annyi szépség, annyi kellem van alakjában, annyi tudás, annyi izlés játékaiban, hogy megjelenése első perctől kezdve magig és leköt. — Jókai: Szegények-gazdagok. A leghalmozottabb magyar regény film-műve a legkisebb az Urániában.

* Asta Nielsen pénteken lép föl az Apollóban. A világ leghíresebb mozistarját, Asta Nielsent eddig leginkább drámai szerepekben láttuk. Ugy éreztük, hogy az eseményekkel telített levegő az ő világa. Most megédesítve látjuk ezt a föltevést, mert Asta Nielsen egy pompás vígjátékban ragyogtatja tehetségének aranysugarait. A hamis Asta Nielsen a lenoménális vígjáték címe s a darabban Asta Nielsen kétszer adja önmagát. Az egyik az igazi Asta Nielsen, az ünnepelel világhírű művésznő, a másik a hamis Asta Nielsen, aki azért adja ki magát — a darabban — a nagy művésznőnek, hogy élethű hasonlatosságát elérje aranyvájá téve. Ebből pompás jelenetek fejlődnek s a közönség nem tud betelni a szellemesebbnél-szellemesebb ötletekkel, amelyek

végig húzódnak a darabon. Pénteken lép fel először Asta Nielsen új szerepében az Apolló közönsége előtt s ugyanakkor a legújabb hárterei képek is vetítésre kerülnek.

* A kirschfeldi pap szenzációs fimdráma ma csütörtökön az Erzsébet-mozgósínházban. Cserző Szepi becsületes katolikus ember, megszeret egy falujabeli evangélikus leányt, de a falu papja nem akarja őket összeadni. Anyja kéri, hogy mondjon le a leányról, de ő meghasonlik önmagával, Istenével, elbúdosik az erdőbe és remete életet él. Évek múltán Kirschfeld község új, fiatal papot kap, aki hivatását is az új kor szellemében fogja fel. Sok viszontagságon megy keresztül Szepi és ennek édesanyja, aki a nagy fájdalomba beleőrül és meghal... Vasárnap a Varázsdal szenzációs társadalmi dráma.

* Nagy Nordisk-detektívdráma az Apollóban. (Berky Lily föllépte.) A csüörtöki ünnepeken ismétli meg az Apolló-színház a ma este óriási siker mellett bemutatott nagy Nordisk-detektívdrámát: A titokzatos Mr. Miller-t és a Pröia-filmgyár legújabb magyar vígjátékát: A leányúrtang-ot, amelynek főszerepét a híres Berky Lily játéka. Az előadások már délután 3 órakor kezdődnek.

* Egy rezervista álma. Ziehrer világhírű zenei műve után készült óriási háborús életrajzi leckézelték az Erzsébet-mozgósínházban.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Zürich. A *Zürcher Zeitung* jelenti beavatott torrásból: Az Olaszország által aláírt londoni szerződés záradékot tartalmaz, amelynek értelmében a római szentszékre vonatkozó garanciális törvény nemzetközivé tételébe nem egyezik bele s tiltakozik az ellen, hogy a békekötéskor esetleg változtassanak a törvényen. A Vatikánban ebben az olasz szabadkőműves páholy karimat látják. A teiháborodás óriási. A *Zürcher Zeitung* megjegyzi, hogy a szerencsetlen londoni szerződés ez által a szentszék és a pápaság elleni összeesküvés és hadüzenet jellegét szerezte meg.

Bern. A *Berner Tagblatt* írja a szalonikii eseményekkel kapcsolatban: Görögország kellemetlen helyzetbe sodródott. A konzulok letartóztatása oly tulkapas a görög felségjogokba, hogy feltéhető, hogy immár csak a kard szólhat igazságot.

Frankfurt. A *Frankfurter Zeitung* közli: Calaisból jelentik: Napokkal ezelőtt egy német Taube felhők védelme alatt Calais fölé repült s három bombát dobott le. Ketten megsebesültek. A légmű, dacára az erődök heves ágyutüzének, sértetlenül elmentek.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénz küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összegük melyik számból küldötték.

Berlin—Budapest—Arad—Temesvár—konstantinápolyi expresszvonat.

(Arad akciója a bázisai Duna-híd fölépítéséért. — A kereskedelmi és ipar-kamara följárata a kormányhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5

Az Aradi Közlöny erről értesült, hogy a kereskedelmi és iparkamara följáratot intézett a kormányhoz Arad gazdasági életét, vasuti forgalmát rendkívüli módon érdeklő fontos ügyben. A kamara a Balkán felé való vasuti forgalom megerősítését kéri és azt kívánja, hogy a bázisai Duna-híd kiépítése révén Arad szorosabban bekapcsolódjon a keleti világforgalomba. Ez ügyben kérdést intéztünk Varjassy Lajos dr. kamarai főtitkárhoz, aki a következő nyilatkozatban ismertette meg előttünk a nagyszabású akciót megindító följáratot:

— A lapokban megjelent hivatalos közlések szerint a legközelebbi napokban megindul a Hamburg—Berlin—konstantinápolyi expresszvonat, amely szövetségesünket a magyar-osztrák-monarchián keresztül összekapcsolja a Kelet legjelentékenyebb gazdasági centrumaival. Az új orient-expressz, amely elődjével ellentétben a német és nem a francia birodalom fővárosából sugárzik Kelet felé, — huzánkéntan egylegre ugyanazt az utat fogja megfutni, mint az, amely a béke idején Párisból indult ki hetenként négyszer. A régi expressz tudvalevőleg a Budapest nyuzati pályaudvar érintésével Szabadkán és Zimonyon át jutott szerb, majd bolgár s végül török területre. A most meginduló vonatoknak meg kell tartani ezt az utat, mert ez a legrövidebb vonala és mert más híd, mint a belgrád-zimonyi, most nem áll rendelkezésére a forgalomnak. Már most számítanunk kell azonban arra, hogy a béke termékeny korszakában ez az egy vonal nem tudja kielégíteni az előre láthatóan szertőlött megnagyobbodó forgalmat és szükségessé válik majd a Kelet és a Nyugat intenzívebb érintkezése céljából az expressz napi indítása. Ennek a mindennapos expressznek kizárólag a budapest—zimonyi vonalon való járatása kétségtelenül rendkívüli módon igénybe venné azt a pályatestet, de ettől eltekintve igaztalan kedvezésben részesítené ama vonal mentén fekvő városok lakóit, amellyel pedig nem is volna alkalmas az egész termelési eredménnyel kapcsolatos személyforgalom levezetésére. Jogos és indokolt tehát az a kívánság, hogy a Kelet felé irányuló vasuti forgalom méltányos és célszerű módon osztassék meg. Az eddig közlekedett négy expresszvonat hagyassék meg a Budapest—zimonyi vonalnak, hetenként három expressz pedig vezettessék végig a következő országrészekre: az Alföld, a Délvidék és Erdélynek az a része, amely összekapcsolja az Alföldnek eme forgalomból eddig kirekesztett darabjával. A kamara szerint szükséges volna, hogy hetenként három keleti expresszvonat közlekedjék Budapest—Arad—Temesvár—Báziáson és Budapest—Szeged—Temesvár—Báziáson át. Ez a terv azonban csak úgy valósítható meg, ha megépül a bázisai Duna-híd és a bázisai sínpár ezen át meghosszabbítottatik a Belgrád—konstantinápolyi vonalon fekvő Vel-Plana szerb városig. Ugy hisszük, hogy a bázisai Duna-híd megépítése a béke korszakának legelső alkotásai közé fog tartozni, mert erre elvitathatatlanul szükségünk lesz, ha a Moravának mezőgazdasági terményekben csodálatosan gazdag völgyét és a torkolatát övező

dus növényzetű lapályt a legközvetlenebb módon sikerül összekapcsolni Magyarországgal. Az ott lakó embertömegnek, a gazdasági kincsekben bővelkedő országrésznek új forgalmi eszközök révén hozzánk való közelebb hozása igen fontos kulturális és nemzetgazdasági érdek. A Morava völgyét már régen úgy tekintették a Balkán-kérdés ismerőit, mint a legerősebb és legrövidebb kereskedelmi világ utját Keletnek és Nyugatnak. Ha ezt a természetes előnyt hazánk szempontjából célszerűen kihasználjuk, abból kiszámíthatóan gazdasági hasznunk származnék. Szerbia földbirtokainak 73 százaléka még a legutóbbi években is parlagon hevert és az országnak csak egyes részeit használták ki okszerűen. Ezek közé tartozik a Morava lapálya, amelyen a legtöbb buza terem, a legtöbb szilva itt található, s az ország 1911. évi 4 millió métermázsa szilva-termésének jelentékeny része innen került ki. Hízlatásra legalkalmasabb a Morava mellett tenyésztett félévű őr. A megfontolandó bázisai Duna-híd egyrészt új utat nyit keleti irányba a magyar ipar produktumainak, másrészt pedig számunkra hozzáférhetőbbé teszi Szerbia nyers terményeit. A magyar képviselőházban néhány héttel ezelőtt Serényi Béla gróf volt földművelésügyi miniszter érdekes perspektívát tárt elénk a Balkán egy részének fejlődéséről. Szerinte hatalmas csatornával kellene összekapcsolni a szaloniki öblöt a Vardar völgyén át a Morava termékeny völgyével.

Ha csakugyan megvalósul ez a nagyszabású forgalmi út, akkor ezvenessen elengedhetlenül szükség lesz a Morava völgyét az új Duna-hídon kiépítendő kitérő vasúttal összekapcsolni, mert hiszen az áruforgalom nemcsak Németország és a Kelet, hanem Délmagyarország és a keleti jelentékenyebb gazdasági központok között is közvetlenül fog kifejlődni, azonkívül pedig a víziutak az esztendő bizonyos szakában járhatlanok is, így tehát gondoskodni kell ez utat helyettesítő állandó forgalmi eszközről: a vasutról. De még ha csak a legtávolabbi feladatok egyikének tekintjük is a Szaloniki—Vardar—Morava-csatornát még akkor is igen fontos érdekek fűződnek a bázisai Duna-híd megteremtéséhez, amely — ismételjük — a béke idejének legelső munkái közé sorozandó.

Ha pedig az elkészül, akkor az ezen át Vel-Planáig vezetendő vasut személyével, Magyarországnak egyik legnagyobb fejlődési képességű területe nyerhetne direkt érintkezést a keleti hatalmas termőterületekkel. Az ott meginduló teher forgalommal karöltve oldandó meg a személyforgalom is, mert a kettő elválaszthatatlanul összefügg egymással. A Délvidék, az Alföld és Erdély egy részének a keleti forgalomba való bekapcsolása rendkívüli jelentőséggel bír ez országrészekre nézve, amelyek területén helyezkedik el a Kamara kerületébe tartozó Arad-, Békés-, Csárd- és Hunyadvármegye is. Aradnak egyre jobban fejlődő gyár-ipara ekkor számára nagyvívű piac a Keletnek ipariilag elhanyagolt területe. Az aradi waggon és gépgyár, az automobil és motorgyár, a textil-gyár, a szesz-, élesztő-, pálinka-, cognac-, butorgyárak termelvényei, a békés-

megyei lábbeli készítő nagy fizetek, köztük és szövött árujár, gyufagyár stb. termelvényei sok millió fogyasztót találnának a Keleten és ezek a gyárak versenyképesek lennének a német és osztrák cégekkel szemben, ha a megrövidített ut alacsony szállítási tervitét élvezhetnék. A kerületünk hatalmas malom vállalatai és egyéb nyers anyagokat, különösen ércet feldolgozó hunyadmegyei telepei számára könnyebben hozzáférhetőkké válnának a fölterjesztésünkben kért forgalmi vonal megnyitása után Szerbia, Bulgária és Kisázsia kincsesbányái.

— A főtöbb kifejtett okok alapján azt kértük, hogy Arad és a körülötte sorakozó vármegyék jogos érdekeinek megvédése céljából már most foglalkozzék a kormány a bázisai Duna-híd kiépítésének gondolatával. Többek között azt az óhajunkat fejeztük ki, — mert a keleti expressz megindítása azt teszi aktuálissá, — hogy Aradon át is haladjon expressz vonat, amely belefutna a várost és környékét az egész Kelet vasúthálózatának vérkeringésébe. Mi ennek az expresszvonatnak megindítását összefüggőnek tartjuk a már bekezdőben huzánként háromszor Temesváron át Veriorova felé haladt romániai expresszrel, amelynek tudvalevőleg Konstanvánál volt a végállomása. Hasonló expresszvonat megindítását kérjük Arad felé is. Ez ügyre vonatkozó részletes javaslatunk a következő: Hetenként háromszor, a Budapest—zimonyi helyi négy vonat kiegészítéseképpen, expresszvonatot kellene áratni Temesváron és Aradon át. Az egyik a nyuzati pályaudvarról indulna és Szegeden át Temesvárra jutna. Itt a vonatot ketté válna: az egyik része Veriorova, a másik pedig Báziás felé haladna tovább. A temesvári expressz indulásának peretben egy másik expressz a keleti pályaudvarról indulna és Szolnokon, Békéscsábán át Aradra jutna. Itt ketté válna: az egyik Bukarest felé menne, a másik pedig Temesvár irányába haladna. Ez ugyanakkor érkezne Temesvárra, mint a nyugati pályaudvarról kiindult expressz, amely, — mint jeleztük — Temesvárnál szintén ketté szakadna. Az aradi és temesvári rész aztán Temesvárnál egyesülve, mint közös keleti expressz haladna tovább Báziáson, Vel-Planán át Konstantinápoly felé. Hasonló forgalmi megoldással találkozunk most a Budapest—aradi és Budapest—Nagyvárad—kolozsvári vonalon, amelyen a 604. számú gyorsvonat egvidőben (déléltől 2 óra 10 perckor) indul és Szolnokonál ketté válik: Az egyik Arad, a másik Nagyvárad—Kolozsvár felé megy, hogy aztán éjjeli 12 órakor Tóvisnél találkozzék és közös vonatként haladjon Predealon át Bukarest felé. Temesvárral már azért is megvalósítható ez a terv, mert Budapesttől (Szegeden át) Temesvárig, csaknem annyi a távolság (405 km.) mint Budapesttől (Aradon át) Temesvárig (413 km.) így tehát a két expressz vonat párhuzamos gyorsasággal haladhatna.

Hogy a Budapest—Arad—bukaresti expresszvonatra is szüksége van a közönségnek, azt a személyforgalmi adatok igazolják a legjobban. Azokból kitűnik, hogy az egyetlen közvetlen gyorsvonat, amely ezen a vonalon egészen Bukarestig közlekedik, békében is alig tudja lebonyolítani a forgalmat, állandóan túlszűrt és számos kényelmetlensége miatt egyre hangosabb volt ellene a zugolódás. Nem túlozunk, amikor azt állítjuk, hogy a fölemelt viteldíjért ezen a nemzetközi vonalon nem találja meg az utas a megfelelő ellenszolgáltatást. Az 1915. évben Arad magyar államvasuti állomásán 461.936 utas szállott föl; ebből 402.388 egyén személy-

vonaton, 59.549 pedig gyorsvonaton utazott, — Budapestén ugyanazon évben 7.274.473 egyén szállott föl s ebből 948.968 személy váltott jegyet a különböző gyorsvonatokra. Hogy Brassóba, illetve Bukarestbe hányan utaztak ebből, azt nem tünteti föl a kimutatás és így számszerűen nem állapítható meg az Aradon átfutó nemzetközi gyorsvonat forgalma.

Az említett hat expressz azonban csak úgy indítható meg, ha mindjárt a háború befejezése után kiépítik a Szajó-tóvisi második sínpárt, s a Budapesti és Aradi közötti vasúti vonalat is átépítik a két sínpárt közötti távolság felmérése után.

A munkálatokat megtelelően egészíti ki az Arad-Temesvári sínpár olyan módon való megújítását, hogy azon gyors, illetve expresszvonatok is közlekedhessenek. Véleményünk szerint az ország vasúti maradvány fejlődését biztosító eme tervnek keresztül vitelét nem volna célszerű elodáztatni azzal az indoklással, hogy az említett beruházásokra nincs anyagi fedezet. A háború megmutatta, hogy a fontos szükségletek fedezésére tudunk pénzt szerezni. Vasutaink fejlesztése és ennek révén a forgalmi vonalak mentén fekvő területek gazdasági haladás-bázisának leratása legyen a kormányzó körök egyik igen fontos feladata.

Feministák békeküldöftsége a magyar kormánynál.

(Glücklich Vilma Schwimmer Rózsa akciójáról. — A világot járó nők aradi gyűlése.)

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 5.

Glücklich Vilma, a magyar nőmozgalom legkiválóbb képviselője, aki holnap a kulturálatlan előadást, ma este Aradra érkezett. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a kiváló agitátornőt, aki a nők békeküldöftségéről, annak remélhető eredményéről a következő nyilatkozatot tette:

— Az, hogy a mozgalom előtt tud-e élni, olyan kérdés, amelynek megoldásához nem lehet székesével nyulni. Először is az a meggyőződés vezet bennünket, hogy kötelességünk a béke érdekében propagandát fejteni ki. Minden nő anyai kötelességének tesz eleget, amikor igyekszik megakadályozni, hogy fia a harotéren pusztuljon el. Teljesen tudatában vagyunk annak, hogy a feladat nehéz, adatában vagyunk erőnk csekélységének is, de legalább előkészítjük a talajt, bevezetjük a munkálkodást. Minden áldozat, amelyet hozunk és hozhatunk, kevés akkor, amikor az emberiség vitális érdekéről van szó, arról, hogy a vérengzés megszűnjön.

— Érdekes megállapítani ezzel kapcsolatban, hogy a nők között a nemzetközi szolidaritás nem szűnt meg a háború kitörésével. Az érintkezés az ellenség államok nőmozgalmainak vezetői közt megmaradt a háború kitörése után is s meg van még a mai nap is. Ép az angol hadüzenet elküldése előtti napon kereszte fel Asquith miniszterelnököt azoknak az ellenséges államokbeli nőknek küldöftsége, akik Londonban rekedtek s akik arra kérték őt, hogy ne üzenje meg a háborút.

— Ez volt különben a csirája annak a nagy békemozgalomnak, amelynek megteremtője Schwimmer Rózsa. Schwimmer Rózsa egy tervet készített el arról, hogy léphetne fel az Egyesült Államok, mint a legnagyobb semleges nagyhatalom békeközvetítőként. A terv nagy vonásokban a következő: Az Egyesült Államok képviselői gyűljenek össze egy permanens konferenciára, készítsék el a békefeltételek tervezetét s nyújtsák át azt a hadviselő államoknak. Természetesen ezek a békefeltételek nem találhatnak elfogadásra, hanem mind-egyik állam módosításokat óhajt. A módosításokat szintén átveszik az Egyesült Államok megbízottai s most már azok alapján új békefeltételeket készítenek s így tovább, minden hónapban, héten, sőt ugyyszólván minden nap kicsérélhetik így a feltételeket, óhajokat mindaddig, míg azok meglehetősen kongruensek lesznek, úgy, hogy a hivatalos béketárgyalások megindulhatnak. Természetes dolog, hogy van

egy-egy pszichológiai momentum, amikor egyik-másik állam bizonyos külső okoknál fogva hajlandóbb a békére s Schwimmer Rózsa megakadályozná azt, hogy ez a pszichológiai momentum elszállásáért.

— Schwimmer Rózsa tervét bemutatta Wilson elnöknek, aki nagy érdeklődéssel hallgatta végig s Schwimmer Rózának az volt az impressziója, hogy hajlik is feléje.

Közben Európában Holland és német asszonyok felvetették azt az eszmét, hogy Hollandiában a nőknek nemzetközi békekongresszust kellene tartaniok. 1915-ben Amsterdamban össze is gyűlt a nemzetközi kongresszus előkészítő bizottsága, amelyben német, angol és holland nők vettek részt s elhatározták, hogy áprilisban Hágában megtartják a békekongresszust. A kongresszuson tíz magyar, néhány osztrák, egy olasz, egy török, több amerikai és belga asszony vett részt. A francia nőket nem engedték el a kongresszusra, angol asszony ellenben kétszáz volt bejelentve, de részben, mert nem engedték el őket, részben pedig mert ép a kongresszus megnyitására hetében el volt zárva a holland-an ol határ, csak kevesen vehettek részt tényleg a tanácskozáson. A kongresszus, amelyen Mrs. Adams (nőköt elhatározta, hogy a jelenlegi háború megszüntetése érdekében nemzetközi bizottságot küld ki, a mely a semleges és hadviselő államok fejeinél eljár s minden országban külön bizottság alakul, amelynek feladata, hogy az állandó békét előkészítse, annak érdekében propagáljon.

— A terv értelmében a nemzetközi küldöftségekben, amelyek a felelős államokat felkereste, az ellenségeskedő felekhez küldöftségekben semleges állampolgárok, a semleges országokba pedig a háboruskozó felek állampolgárai mentek.

A küldöftségek nem várt eredményekkel tértek vissza. A kormányok mindenütt szívesen fogadták őket s konstataáltak, hogy a hangulat mindenütt a béke felé hajlik, az ütközéspont azonban az, hogy egyik állam sem akarja a békét proponálni. A miniszterek mindenütt meleg elismeréssel emlékeztek meg a nők fáradozásáról, a béke érdekében kifejtett munkásságukról.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazulról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a táborba minden aradi katona olvassa.

A rokkant katona betörő bandája.

(Kézre került üzletfosztogatók.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójaól.

Arad, január 5.

A hetek óta egymást követő betörések tetteseit végre ma sikerült a rendőrségnek kézrekerítenie. Az elfogatás híre valószínűleg megnyugvással fog hatni a közönségre, mert a veszedelmes betörőbanda garázdálkodása aggodalommal töltött el mindenkit. Az utóbbi időben körülbelül tíz betörés történt Aradon, melyeknek tettesei olyan rafinériával vitték keresztül operációjukat, hogy a legkisebb nyomot sem hagyták maguk után. A büntető osztálynak nehéz dolga volt, amikor a jól működő társaság tagjait akarta kinyomozni. A büntető osztály vezetője, Berecz Ferenc rendőrkapitány a nyomozásban csakis a detektívtestületre számíthatott, mert a rendőr legénység többnyire új emberekből áll, akik csak ép a rend fentartásához használhatók fel valahogyan. A nyomozásban semmit sem sejtettek. Ez volt az oka annak, hogy még zavartalanul működhetek a szövetkezet tagjai.

Végre hosszas kutatás után tegnap este elfoaták a banda egyik tagját, akit a rendőrség jól ismert és majdnem biztosra vehette, hogy a betörésekben része van. A subanot ma délelőtt vallatásra fogták Rasztyig és Kovács detektívek, akiknek csak annyit sikerült megállapítaniok, hogy a fiatal bűnös jó barát-ságba van Krocsák Józseffel, egy rokkant katonával. Krocsák neve jól ismert a büntető osztályon. A békében szabafestő volt, de többnyire munka nélkül a kávéházakat bujta s kártyázásból élt. Többször volt már büntetve. A háború elején Krocsákot, aki huszonkét éves, bevették katonának és a harotérra került, ahol egy فرانctól kapott sérülése folytán rokkant lett. Az óta ismét itthon él és az államtól havi huszonkét korona rokkant illetményt kap. Valószínű volt, hogy ebből nem tud megélni. Rasztyig kiment Krocsák Aulich-utca 2. szám alatt levő lakására. A fiatal rokkant lakásán volt. A detektív behozta a rendőrségre és Krocsák, kevés vallatás után megtört és elmondotta, hogy a betöréseknek ő és a bandája az elkövetőjük. Először ugyan csak a Karolina-utcai, Korsuth-utcai betörést vállalta magára, aztán bevallotta azt is, hogy a színházba és a Neptumba Lányi Marcell cipőüzletébe is ők törték be. A detektívek házkutatást tartottak lakásán és ott több bűnlelet találtak. Találtak egy baltát is melyről Krocsák azt mondta, hogy ezzel törték fel a különböző üzlethelyiségeket. Erre a baltát kivitték Tótyer hentes üzletéhez, melynek feltörését a betörő sehogy sem akarta bevallani. A balta élet beillesztették az üzlet feltörésénél maradt nyomokba és megállapították, hogy az pontosan ocsillik. Ezután ezt sem tagadhatta Krocsák, aki még több kisebb betörést is bevallott, úgy hogy bandája több mint tíz betörést követett el.

A betörésnél elvitt tárgyakat és ruhanyomokat a banda tagjai szabárosoknál értékcsinálták el s a pénzt elosztották, majd elkártázták.

A rendőrség detektívjei a banda többi tagját még a délután folyamán elfoaták, s az eladott holmik nagy része is megkerült.

(sz. o.)

Tisza István gróf Görögország szuverenitásának megvédéséről.

(Andrássy Gyula gróf interpellációja. — A miniszterelnök az osztrák centralistákról.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 5.

Mintán a képviselőház ma tartott ülésében többek felszólalása után befejezte a Pénzügyminisztérium Központjáról alkotott törvényjavaslat vitáját, a Ház áttért az interpellációkra.

(Konzuljaink letartóztatása.)

Andrássy Gyula az ententének nemzetközi jogellenes magatartásáról interpellált. Az entente nemzetközi jogmegvédését hangsúlyozva, mondotta, beavatkozott a háborúba. Jelszón nyargalászték, de tetteikben megdöbbenően megcáfolják önmagukat. Görögországi cselekedeteik a nemzetközi jog teljes félredobása. Szerbia megmentésének ürügyével befészkeltek magukat Görögországba, várakat emelnek és szuverén jogokat gyakorolnak. Ama Görögországnak függetlenségét tiporják, amelynek garantáltak függetlenséget. Az entente úgy látszik azért szállott meg görög területeket, hogy a békekötésnél kézzizaloga legyen és értékesíthesse. Csodálja, hogy azok az államférfiak, akik szakadatlanul a kismemzetek oltalmazásáról szónokolnak, ilyesmit szívenpir nélkül tettek meg s konzulok elfogatásával nem annyira bennünket, mint inkább Görögország szuverenitását sértették meg. Jozosan kívánhatjuk, hogy Görögország az entente eljárását megijorolja. Kérde a miniszterelnököt tudja-e a Szalonikiban történeteket és kérde: mit szándékozik ellene tenni.

Tisza István gróf miniszterelnök nyomában válaszolt az interpellációra. Megköszöni Andrássynak a kérdés szóváltását és jelzi, hogy a válaszadás a külügyminiszterrel egyetértésben történik. Az entente brutális jogsírtése mátkóan csatlakozik a háború kitérésétől máig elkövetett jogsértések sorozatához, sőt némi fokozatot jelent. A semleges területen elfogni konzulokat olyan cselekedet, amely a nemzetközi jog alapvető szabályaiba ütközik. Az igazság a mi oldalunkon van. Mődunkban áll az eljárással szemben megfelelően intézkedni, Igazi választ azzal adjuk meg, hogyha folytatjuk eddigi győzelmeink sorozatát és biztosítjuk a végleges diadalt, hogy a végző leszámolásnál elégtételt szerzhessünk az összes jogellenes cselekedetekért. Az entente legujabb cselekedete tehetetlen dühének megnyilatkozása, amelynek hordereje ránk nézve elenyészik, ama jelentőséggel szemben, amellyel Görögország szempontjából bír. A konzulok letartóztatása elsősorban a görög szuverénitási brutális megsértése. (A következőket papírlapról olvassa.)

A görög kormány a legkorrektebb módon megteszi a szükséges intézkedéseket a szuverenitását arculesapó állapot véget vetésére és hogy eleget tehessen a vele barátságban álló államok iránti kötelezettségének. Elvárjuk a görög kormánytól, hogy az ügy további fejleményei közben is meztelenül eljárást tanúsít. Mi készek vagyunk Görögországnak saját szuverenitása megóvására irányuló törekvéseit hatékony támogatásban részesíteni. (Általános élénk helyeslés.) A választ tudomásul vették.

(Éltette a cárt a szenttamási pőpa.)

Bosnyák Géza interpellált az előzetes távirati tudósításnál felmerült hibák miatt.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelen-

tette, hogy a panaszokat legközelebb egy rendeletben orvosolják.

Fernbach Károly interpellációjával alkalmat akar adni a kormánynak a tisztogatásra. Elmondja, hogy a szenttamási rác pőpa és a postamester, valamint a közszéki jegyző öleltek az orosz toglyokkal, éltették a cárt. Bácsmezőben ez eset nagy izgalmat keltett. A főispán tud az esetről, de a feljelentőt mégsem hallgatták ki. Előzést látnak a munkapárti szerbekkel szemben.

Tisza István gróf miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a határrendőrség és az ügyészség a feljelentés alapján tőnyleg nyomoznak.

Rakovszky István megkérdezte a miniszterelnöktől, hogy úióvi beszédében miért ismételte meg azokat a kijelentéseket, amelyekkel az osztrák centraliztikus törekvések ellen támadt.

Tisza István gróf miniszterelnök azt válaszolta, hogy Ausztriában voltak és vannak centralista áramlatok, s mőde lassacskán háttérbe szorúlnak. Ezektől nem félti Magyarország függetlenségét és csakis azért mutat rájuk, mert a lelkek mostani összemolegedésében lehetőleg mindenkit barátul akart megnyerni, akit lehet.

Benedek János a katonai hatóságokhoz intézett névtelen feljelentésekről, katonák felesleges zaklatásáért interpellál.

Brestyenzky Kálmán a hadisevelő helytelen és igazságtalan kifizetéséről intéz kérdést.

Teleszky János nézűgyminiszter válaszolt és kijelentette, hogy a jogos panaszokon segíteni törekednek.

Polónyi Géza interpellációt íegyzett be Hőtzanderff-Conrad egyik hírlapi nyilatkozata miatt, Sághy Gyula pedig a Szegő ügyben. Mindkét interpellációra a jövő szerdán kerül a sor.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Athén. Cherfiels tábornok a Daily Maily tudósítójának a szalonikii helyzetről a következőket mondta: A németek és bolgárok elásták most magukat és Szalonikinél új front keletkezett, amely hasonló az olasz, vagy a francia fronthoz. Minket nem lehet Szalonikiból elűzni, de mi sem leszünk képesek az ellenség frontját áttörni.

Basel. Joffre főparancsnok táviratilag elismerését fejezte ki Sarrail tábornoknak erélyes fellépése miatt a konzulok ellen.

Lugano. Péter király ma reggel fogadta Sarrail és Mahon tábornokokat. A király állapota kielegítő. Az utazás táradalmait már kiheverte. A király kijelentette, hogy ameddig egy szerb él, nincs veszve Szerbia. Sarrail és Mahon a király előtt azon meggyőződésüknek adtak kitéjezést, hogy nem sokára újbol mint Szerbia királyát

údvözölhetik. A király fogadta még ezután Moskopulot, a III. görög hadsereg parancsnokát.

Zürich. Neseda Alfréd svájci plébános a monarchiától megbízást kapott, hogy az osztrák-magyar fogolytáborokat Olaszországban látogassa meg. Az olasz kormány a látogatásokba beleegyezett.

Berlin. Washingtonból jellestik: Lansing államtitkár felhozította a bécsi amerikai nagykövetet, hogy kérjen felvilágosítást a monarchiától a Persia elcsúlyasztása ügyében.

Várady Margit férjhez ment.

(Az aradi közönség kedveit énekesnője honvédszázadosné.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Kevés színésznőnek sikerült oly gyorsan és annyira megnyerni az aradi közönség szívét, mint Várady Margitnak. Mikor először lépett fel, megváltuk őszintén, nem ismertük nevét, keveset hallottunk róla. Első fellépésével azonban már mindjárt nyert úgyve volt: pompás hanganyaga, nagyszemű énektulása, játékbeli készsége olyan színésznővé teszi, amilyen kevés fordult még meg az aradi színpadon.

Várady Margit ma életének legkedvesebb és legszebb szerepét játszotta el: az aradiak új kedvenc művésznője ma délelőtt az aradi színházban a Zórátky Ferenc honvédszázadosnál. A polgári házasságkötés után a református templomban egyházi esküvő következett.

Muoktatásunk felkereste az új párt cshonába a kérdést intézett a művésznőhöz, hogy ugyanakkor, amikor örök hűséget esküdt, nem-e tervezett hűtlenséget — a színpadhoz.

— Nem — felelte a művésznő kedves mosollyal — egyelőre mindenesetre megmaradok a társulat kötelékében már csak azért is, mert szerződésom szeptember elseiéig ide köt. Hogy ezután mi történik, azt nem tudhatom. Valószínűleg megmaradok a színpadon s haosak az Operabázhhoz nem szólítanak, az aradi társulatnál maradok, mert nagyon megszerettem a társulatot, még jobban a közönséget, amely olyan melegen fogadott. Kár, hogy nincs tenorista most a társulatnál, mert különben nagyon szép opera-előadásokat lehetne rendezni. Így meg kell elégedni a komolyabb operettekkel, amelyek szintén elég szép feladatot nyújtanak. Nagyon sikerültnek ígérkezik az az előadás, amelyre most én és kollegáim teljes ambícióval készülünk. Lehár „Végre egyedül”-ének előadása, amely különösen a második felvonásban operai lendületre emelkedik.

— ...

— Nem, azt beláthatja, hogy a nyilvánosságra a mi kis regényünk nem tartozik. Elégadjék meg annyival, hogy férjemmel Kassán ismerkedtem meg. Színésznői pályámat ugyanis Kassán kezdtem tizenhat éves koromban, mint naiva. Talán fél, vagy háromnegyed évig szerepeltem s akkor kezdtem érekelni tanulni. Előbb Pesten, majd Berlinben, aztán megint Budapesten Malaczky Biankánál. Az Opera csertündiás tagjapak szerződöttem, aztán egy évig Temesvárra szerződöttem s most — itt vagyok és itt szeretnék maradni ...

H I R E K.

Főispánok beiktatása.

(Kintzig János installációjának programja.)

Az Aradi Közlöny tudósításától.

Arad, január 5.

Ma délután fél öt órakor Arad város törvényhatóságának tagjai Variassy Lajos polgármester meghívására érkezőkre jöttek össze, hogy Kintzig János főispán beiktatásának programját megállapítsák. A polgármester bejelentette, hogy a főispán a legegyszerűbb, minden pompa nélküli beiktatást kéri és ezért a január 12-én tartandó rendes közgyűlés keretében tartják meg az installációt. Az érkezőket a polgármester előterjesztésére úgy határozott, hogy a közgyűlést az installáció után bekezdik és másnapra tűzik ki a folytatását. A beiktatás programja az, hogy a főispán kinevezését közlő miniszteri leirat után küldöttség hívja meg a főispánt a közgyűlés termébe, ahol leteszi a hivatalos esküt. Ezután Angel István dr. főjegyző beszéddel üdvözli, melyre a főispán válaszul a végül a törvényhatóság részéről Szathmáry János intéz beszédet a főispánhoz.

A polgármester bejelentette továbbá, hogy Arad vármegye január 12-én délelőtt 10 órakor installálja Baross Ferenc dr. főispánt és erre meghívta a törvényhatósági bizottságot. A meghívást a város köszönettel vette és a polgármester indítványára az ő vezetésével Dománv József, Neuman Adolf báró, Pábray Sándor dr., Máték Lajos dr., Pálmar Lajos dr., Embey Iván, Nagy Sándor dr. és Vizer Lajos törvényhatósági bizottsági tagokat küldötte ki a város képviselőtáborába.

— Az „Aradi Közlöny” legközelebbi száma pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

— Előléptetés. A király Floris Jenő, Láng Mihály, Tausch Gyula, Noiret Arnold és Brunner Sándor 2. honvédelmi ezredbeli tisztjelöltek és Salacz Oszkár, Pollák Lőrinc, Darvas Lajos, Kiss Mihály, Pirkner Ede dr., Bisitz Károly, Eszle Tibor, Plauchy Ferenc, domonyi Domony Miksa, Weber Róbert, Hoffmann Jenő, Csengeri János dr., Eggenhofer József, Plauchy Guidó és Kövér Károly 3. honvédelmi ezredbeli tisztjelöltek hadnagyként nevezték ki.

— Kitüntetés. A király Cserhalmy Jenő 3. huszárezredbeli őrnagyot, Borha Olivér 7. lovas tüzérezredbeli századosot utólag a signum laudissal és Kádár Jenő 3. huszárezredbeli főhadnagyot és Alt János 2. honvédelmi ezredbeli főhadnagyot a signum laudissal tüntette ki.

— Indul a balkáni gyors. Egy fővárosi estilap értesülése szerint Vizkereszt napján, január 6-án egyidejűleg indul meg Berlinből és Konstantinápolyból az első balkáni gyors, amely a közvetlen összeköttetést biztosítja a Keleti-tengertől egészen Bagdadig. Az első gyorsvonaton a német, magyar, osztrák, bolgár és török kormány képviselői és a nagyszámban jelentkező utasok egy kis része fogja az utat megtenni. A Máv igazgatósága már intézkedett, hogy mindazokat az állomásokat, amelyekben a gyors megáll, ünnepiesen feldiszítják és az előkelő vendégeket illoően fogadják.

— Harctéri panaszok. Egyszer már említést tettünk arról, hogy karácsony óta a harcok különböző pontjairól panaszos sorok jutnak hozzánk. Többnyire igen elkeseredett hangú levelekben panaszolják fel katonáskodó aradiak, hogy nem kaptak karácsonyi ajándékot. Ma például D. Géza tizedes, aki déli Dalmáciában levő népfelkelő csapatnál szolgál, ezeket írja:

— Nem tudom elképzelni, hogy a jelen karácsonyra köztünk szétosztott szeretet adományt kinek köszönhetjük. Kantunk fejenként 1—1 skatulya gyufát és 1—1 diót, vagy 1—1 szalon cukorkát és 1—1 diót. Szóval oly sokat, hogy alig győzünk elraktározni a szeretet eme ajándékait.

Vannak még elkeseredettebb és igaztalanabb mondatok is a levélben, amelyet korántsem azért nyomatunk le ide, amiért D. Géza küldte, hogy megszégyenítsük az ajándék küldőit. Érthető ugyan, hogy katonáink között akad ilyen kesernyés hangulat. Vágre is hosszú hónapok óta nélkülözik az otthon melegét, kedves embereiket, megszokott életüket, környezetüket és ha a harcok napokban nem is érnek rá ezen átvadni, töröngeni, az ünnepeken annál élénkebben érzik a messze-elzárkottság átkát. Érthető tehát, hogy az ünnepen hazagondoló katonának százszorosan fáj minden, ezerszeresen igaztató, hosszantó, könyre, keserűségre hangoló a legpróbb dolog is. Azért ezek a panaszok még sem jogosak. Aradi katonák a harcok annyi részén vannak: itt is egy ezred, ott egy zászlóalj, amott egy század, hogy igen-igen nehéz magánembernek, de még győztesre vállalkozó festületnek is mindenbóvá eljutatni szeretetadományait. Rendesen tehát ezt a megoldást választják, hogy a parancsnokságokhoz küldik ajándékaikat és ott intézik el a szétosztást. Ha már most azután egy távolra került csapatra nem gondoltak a szétosztásnál oda nem jutott a karácsonyi csomagokból, ha esetleg a tábori postaforgalom elakadása, vagy ki tudja milyen zűléző körülmény miatt elmaradtak a küldemények, azért utólag nem lehet Aradra és az aradiakra kivót békát mondani. O igen: hiszen ha nekünk itthon nem lenne bajunk, nem kellene tisztelvényről gondoskodni, két szem kocka cukorért harcot folytatni, ezer és egy gondban fővetni a fejtünket, akkor talán fel lehetne állítani egy külön irodát arra a célra, hogy minden ilyen panasznak elejét vegyék. De ezt talán a legjobban elkeseredett katonáink sem óhajtják.

— A lisztjegyek és tejutalványok kiosztásának folytatása. A városi tanács értesíti a közönséget, hogy mindazok, akik eddig egyáltalán nem tudtak gondoskodni lisztéről, már csak csütörtökön, t. hó 6-án délelőtt 9-től 11 óráig kaphatnak lisztjegyeket a városi háznál Lőcs Rezső helyettes polgármester hivatalában (emeleti helyiség.) Akik a város által kibocsátott liszt kötelezvényeket már augusztusban és szeptemberben aláírták, azok pénteken és szombaton kaphatnak lisztjegyet. — Itt említjük meg, hogy a tanács csak a hó 7-én lépteti életbe a tejutalványokat; az összeírt 350 családnak mindegyike egy-egy litert fog kapni.

— Milliomos hajófüttök. Egy genfi lap közli, hogy a spanyol sorsjáték karácsonyi főnyereményé, kerek egymillió pezétát, az Alfonso nevű görög főfűttő nyerték meg. A nyertes sorsjegyet hét hajófüttő vásárolta közösen, akik most duzzogó emberek lett-ek egyszerre.

— A vak katonáknak. Szilágyi és Társa cég a vak katonák részére 15 koronát küldött az Aradi Közlöny kiadóhivatalához, a ki az összeget rendeltetési helyére juttatja.

— A 33-as hősök adományának szétosztása. Az olasz fronton hősi harcokat vívó harminchármas tisztek és bakák nagylelkű elhatározásáról és azt Vlád Sándor századosnak Variassy Lajos polgármesterrel tudató gyönyörű leveléről az Aradi Közlöny hasábjairól értesült Arad város és Aradvármegye közönsége. A polgármester, mint megírtuk, az esetet 33-as hősök özvegyei és árvái részére gyűjtött 5500 korona szétosztására Kovács Vince kulturtanácsnok elnöklésével egy bizottságot küldött ki, amelyben a nemesszivi adakozók intencióinak megfelelően Goldia László az aradi Romanus igazgatója, Reiber Emil törvényhatósági bizottsági tag, Stauber József az Aradi Közlöny főszerkesztője foglalnak helyet. A bizottság ma tisztelettel és elhatározta, hogy megkeresi Dánoki Nagy Lajos Aradvármegye alispánját, Schüll József főjegyzőt és Ferenczy Sándor Temesvármegye alispánját, hogy az esetet hősök hátra maradtaiának anyagi helyzetéről szorgalmasan hiteles adatokat, mert az adakozók célja az, hogy az adományból azok részesüljenek, akik arra valóban rá is szorultak. A bizottság azt az elvi álláspontot foglalta el, hogy az összeg nagyságának meghatározásánál a gyermekek számára lesznek tekintettel, továbbá, hogy nem lesznek külömbbséget a törvényes és a törvénytelen házasságból született gyermekek között. Ha a szükséges adatok rendelkezésre állanak, akkor a bizottság minden segítyezendőnek maga küldi meg a megszabott összeget.

— Karácsony az orosz hőmezőkön. Fehérvári Mihály szakaszvezető, aki egy honvédelmi ezredben szolgál, a 350. tábori postáról a következőket írja az Aradi Közlönynek:

— Az északi harctérről tudatom az aradiakat, hogy a karácsonyi estét jól töltöttük. A nagyközönség elhalmozott sok mindenféle hasznos és nélkülözhetetlen karácsonyi ajándékokkal, melyből minden egyes harcra részesült és igazán mindenkinek jó kedvet idéz elő a földalatti fedezékben, amely pompásan be van rendezve. A betlehemes fehérbe öltözött fiúk helyett hókoponyba öltözött harci járóőrök voltak, amelyek nem az újonnan született megváltót, hanem az orosz ellenséget keresték. Karácsony első napján pedig templom és lelkes hiányában grammofonon játszottunk el néhány templomi éneket sűrű ágyudörgés között. Az ének után néhány hazafias népdal következett, amely felvidította a harcsokat.

— Glücklich Vilma előadása. A feminista egyesülete csütörtökön, január hó 6-án délután 5 órakor az aradi kulturpalotában tartja előadásait a következő tárgysorozattal: „Mit tehetünk az emberiség jövőjéért?” Előadó: Glücklich Vilma (Budapest). „A nő és a háború”. Előadó: Groákné Halasy Piroška (Nyiregyháza). Jegyek 2 és 1 korona árban kaphatók Kerpel Izse könyv- és zeneműkereskedésében, a rendezőség tagjainál és előadás előtt a pénztárnál. A karzat díjmentesen áll a közönség rendelkezésére.

— Olcsóbb a hatósági főzöliszt. Arad város tanácsa elhatározta, hogy miután a vármegyétől vásárolt hét és fél vagon főzöliszt, amely 84 korona 40 fillérbe került métermázsánként, elfogyott, a hatósági élelmiszerüzletekben, valamint azoknál a kereskedőknél, a kik hatósági lisztet árulnak, a főzöliszt ezen-tul 54 filléres maximális alapon számítva árúsítandó.

— Halálozás. Kovács Simon kereskedő kisleánya Erzsike a hó 4-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése január 6-án délelőtt az izr. temető halottas házából lesz.

három Zangen-festvér, Marian, Boleszláv és Károly a 15-ös huszároknál szolgál. Ugyanennél az ezrednél szerezte meg a signum laudis és a vaskeresztet Hammersberg Béla főhadnagy és ezek a hadi ékítmények díszítik Koller őrnagy mellét. Nem maradt jutalmazatlan Stácz Ede főhadnagy, Reiter József főhadnagy, az 1914. évi urlovas sampion. Baich Péter báró, Perczel Aladár főhadnagy, Keresztes Akos főhadnagy, Sibrik Sándor kapitány és Esterházy Károly gróf hősiessége sem. Bartosch törzsállatorvos megjárta már az összes harctereket. Fries Ferenc mint hadapród már az arany vitézségi éremmel vonult az olasz frontra. Vidale ezredes sok kiüntetéssel, de rokkantan került haza. Fölis és Issekutz kapitányok többszörösen kiüntetve harcolnak északon, míg Zsivánovits Ernő utánus kapitány az első szerb háboruban súlyosan megsebesülve csak most mehetett uira vissza az orosz frontra. Még Lázár Károly huszárfőhadnagyt említhetjük föl, a szerencsétlen véget ért Lázár Bélának, a híres urlovasnak fiát, aki szintén az oroszokat tanította a magyar vitézség megbecsülésére.

VÁROS ÉS MEGYE

Városi közgyűlés. Az Arad város törvényhatósági bizottsága által január hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydarabok a következők:

1. Múltóságos Nyéki Kintzig János Arad sz. kir. város főispánjának beiktatása.
2. Polgármester havi jelentése.
3. Polgármester előterjesztése a puhatoló bizottság megalakítása iránt.
4. U. annak előterjesztése a sorozóbizottság megalakítása iránt.
5. U. az előterjesztése az állandó sorozó bizottságnak megalakítása iránt.
6. U. az előterjesztése az igazoló választmányba beválasztandó tagok iránt.
7. U. az előterjesztése, hogy a közgazgatási bizottságba a tiszti főügyész helyettesévé a tiszti ügyész kijelölésék.
8. U. az előterjesztése a 16 osztályozó bizottságba bizalmi ténnyeknek kiküldetése iránt.
9. U. az előterjesztése az adófelvételbizottságba egy rendes és pótagnak megválasztása iránt.
10. U. az előterjesztése az esküdteket összeíró bizottságnak megalakítása iránt.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1916. évi január 6-án:

Délután fél 4 ó. akor mérsékelt helyaráttal.

János vitéz.

Daljáték.

Este 7/8 órakor rendes helyaráttal

B. Beret.

B. Berlet.

Lábass Juci vendégtellettével:

A tiszavirág.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

Feloldó szervező:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.* Értesítés!

Pattantyus Ferenc fűszerüzletét átveszem, miért is nevezett netán levő hitelteljezőit ezton felhivom, hogy 1916. január hó 15-ig követelésüket nálam bejelentsék, mert ezentul a jelentkezők követeléseit nem veszem tudomásul.

Tasnaczkú Lázár

318

vegyeskereskedő, Aulich Lajos-u. 8.

A mélyen tisztelt vevőimmel szives tudomásul vétel végett közlöm, hogy üzletemet f. hó 8-ától kezdve déli fél 1 órától 2 óráig ebéd idő alatt zárva tartom

Dürr Gusztáv

Arad,

301

fűszer és csemege kereskedése, a városhézzal szemben. — Telefon 118. szám

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,

kantinosok,

piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző szintű mappa-levélpapírok, fényes és matt katonai, valamint Crom- és uj-évi levelező lapok, páros

és virágos aranyozott levelező lapok, olcsó háborus imakönyvek, cigarettahüvelyek, cigaretta-papírok, irónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, irótollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb.

papírnagykereskedésben

állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó árakon kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intéz-
tetnek el.

Kerpel Izsó

papírnagykereskedése

Aradon, Andrássy-tér 20.

Telefon 385. szám.

2821

Fűszerüzlet

eladás.

Dürr Kocsárd-

féle fűszer- és csemegekereskedés Arad, Boros Beni-tér 15. sz., bevonulás miatt eladó.

186

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.

A magyar királyi államvasutak és az arad-csanádi egyesült vasutak patkányirtója.

Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is meg lehetek látogatva.

Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek.

283

Ziffer és Hollós
Weitzer János-u. 11.
(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle

diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-géphez, **csak** elsőrendű minőségben.

COPYNG OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére a legjutányosabb árban **javítás mellett.**

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró

szaktanfolyam.

Költözők
figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket **jutányosan végez**

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Cipőtőzsde

ma már

fogalom.

Andrássy-ut 22. sz.

Telefon szám 10—44. sz.

Hirdetmény.

A kerékpár-adó tárgyában 5908/164/1900. sz. alatt alkotott szabályrendelet 1. §-a értelmében felhívom mindazon városi lakosokat, akiknek kerékpár van bir-

21—916.

Pályázati hirdetmény.

Az Elek községben megüresedett 1400 korona fizetéssel és 300 korona lakbérlettel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1900. évi XX. tc. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **hozzám f. hó 25-ig** nyujtsák be.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Elek, 1916. január hó 3-án.

Jakabffy,
házfőszolgabíró.

911

URÁNIA SZINHÁZ.

Csütörtökön és pénteken

a világ legrészebb színésznőjével

FRANCESKA BERTINI-vel:

Sevilla gyöngye.

Mese 4 részben.

tokukban, hogy az 1916. évre esedékes kerékpár-adót a 4. §. értelmében január hó 1-től 15-ig annál is inkább befizessék, avagy a 9. §. értelmében kerékpárjukat az ellenzár alkalmazása végett a városi adóhivatalhoz bemutassák, ellenben jövedékcsonkítás miatt 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznek büntetve.

Városi adóhivatal.

Vidéki iparvállalat önműködő és villanyerőre berendezett három hengershékű daráló malomhoz szakképzett

molnárt keres.

Az állás mielőbb elfoglalandó. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 164

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük a városi közönséget, az ebadoról és az eb-tartásról szóló szabályrendelet 16. §-ának azon rendelkezésére, hogy a tartott ebek számát, fajtát a tulajdonos január hó első nyolc napján a városi adóhivatalnál bejelenteni s a kirótt ebadótfelzézni tartozik, mert ellenkezésselben a szabályrendelet 87. §-a alapján 20 koronától 40 koronáig terjedő pénzbírságban lesznek elmarasztalva. — Arad, 1916. január hó 2.

Városi adóhivatal.

Vágómarhavétel!

Prima vágómarhát és pedig ökröt, tehenet és bikát, valamint vágósertéseket megbizásból minden mennyiségben vásárol a Szegedi Hus- és Vásárpénztár R. T., Szeged-Közbvágóhid. — Sürgöncim: „Huspenztár Szeged.” 157

Veszek és eladok

régiség butorokat, antik darabokat.

Hitelképes egyéneknek részletre is bérbeadok

butorokat

a legelőnyösebb feltételek mellett. Vidéki megrendeléseket elfogadok.

Garai Károly

butorkereskedő (törv. bej. cég)

Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz.

Telefon 778. sz. 301

Segnaggyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag tele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-tárolt vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 8 korona. 3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül 1111

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőni

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó unak, Arad.

A kettős „Patent” fűstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinék ajánlhatom. Tisz-tellett özv. Letányi Józsefné.

Patent kutszivattyuk.

Patent borszivattyuk.

Patent tűzfecskendők.

